

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Ο ΣΕΨ εγκαινιάζει μια νέα σελίδα υπό τον τίτλο «Τεκμηρίωση», όπου θα δημοσιεύει επίσημα κείμενα (Κρατών, Ομοσπονδιών, Συλλόγων κλπ), σχετικά με τις επαγγελματικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις των Ψυχολόγων, εργαζομένων στους διάφορους εξειδικευμένους τομείς εφαρμογής της Ψυχολογίας, όπως καθορίζονται από τα νομοθετικά συστήματα των Ευρωπαϊκών χωρών.

Οι βασικοί αυτοί τομείς εργασίας των Ψυχολόγων περιλαμβάνονται στο Ευρωπαϊκό Πιστοποιητικό Ψυχολογίας (Euro Ψ), που προωθεί η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Συλλόγων των Ψυχολόγων (EFPA), και είναι της Υγείας/Ψυχοπαθολογίας, της Εκπαίδευσης, της Οργάνωσης/Διαχείρισης ανθρωπίνων πόρων, του Ψυχικού Τραύματος, της Κυκλοφορίας, κλπ.

A. ΟΙ ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΓΕΙΑΣ/ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

1.Βέλγιο

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΟΥ ΨΥΧΟΛΟΓΟΥ

Σύλλογος Νοσοκομειακών Ψυχολόγων (A.P.I.H.)-

Βελγική Ομοσπονδία Ψυχολόγων (BFP/FPB)*

ΥΠΕΘΥΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ

Το κείμενο που ακολουθεί παρουσιάζει τις υπευθυνότητες του Ψυχολόγου, όταν εργάζεται σε νοσοκομειακό πλαίσιο. Από αυτές τις υπευθυνότητες απορρέουν ποικίλες επαγγελματικές πρακτικές, οι οποίες εδώ περισσότερο εικονογραφούνται, παρά καταγράφονται εξονυχιστικά. Συγκεκριμένα παρατίθενται ως μετάφραση υπευθυνοτήτων, οι οποίες εμπεριέχουν ακριβείς υποχρεώσεις. Εννοείται ότι η άσκηση του επαγγέλματος δεν περιορίζεται σε μια σειρά πράξεων αποκομμένη από τον προβληματισμό που συνδέεται με την θεωρία και την δεοντολογία, διότι ο Ψυχολόγος στο Νοσοκομείο δεν ασκεί μια επιστήμη εφηρμοσμένη τεχνολογικά. Ο Ψυχολόγος είναι ένας «scientist practionner», ο οποίος συγκροτεί την πρακτική του ανατρέχοντας στο θεωρητικό υπόβαθρο και στις πρακτικές συνέπειες της γνώσης του.

Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η παρούσα εργασία δημιουργήθηκε ακολουθώντας διάφορα στάδια:

·Κατ' αρχήν το Διοικητικό Συμβούλιο υιοθέτησε μια μεθοδολογία έρευνας και συγκρότησε, για την πραγματοποίησή της μια ομάδα

* Το κείμενο αυτό είναι απόσπασμα μιας εκτεταμένης μονογραφίας, υπό τον τίτλο «Monographie de description de fonction du Psychologue Hospitalier», που εκδόθηκε από τον Σύλλογο Νοσοκομειακών Ψυχολόγων (A.P.I.H.) και την Βελγική Ομοσπονδία Ψυχολόγων (F.B.P./B.F.P.), το 2000, με συμπλήρωση νέων στοιχείων το 2001. Τη μετάφραση επιμελήθηκε η Ψυχολόγος κα Μπέσσυ Καραγιάννη.

·Κατόπιν, πραγματοποιήθηκαν ημι-δομημένες συνεντεύξεις με νοσοκομειακούς παράγοντες (Νοσηλευτές, Γιατρούς, Διοικητικούς, Ψυχολόγους Γενικών και Ψυχιατρικών Νοσοκομείων κλπ). Επί τη βάση των αποτελεσμάτων των συνεντεύξεων δημιουργήθηκαν εν συνεχεία απεικονιστικά μοντέλα του ρόλου του Ψυχολόγου. Τα αποτελέσματα συζητήθηκαν στα πλαίσια μίας ημερίδας του Συλλόγου Νοσοκομειακών Ψυχολόγων (Α.Ρ.Ι.Η.) (Ιανουάριος 2000), με μια αντιπροσωπευτική ομάδα (περίπου 80 Ψυχολόγων), που εργάζονταν σε Νοσοκομεία των Βρυξελλών και της Βαλλονίας.

·Η ομάδα εργασίας συναντήθηκε περίπου 10 φορές με σκοπό τη σύνθεση όλων αυτών των ιδεών σε συμπεράσματα, και τη διατύπωσή τους σε κείμενο. Αυτή η σύνθεση παρουσιάζεται σήμερα, στο ανά χείρας κείμενο.

·Ο Σύλλογος Νοσοκομειακών Ψυχολόγων (Α.Ρ.Ι.Η.) προσκάλεσε εκ νέου τους νοσοκομειακούς Ψυχολόγους των Βρυξελλών και της Βαλλονίας, για να τους αποδώσει την παρούσα εργασία και να συζητήσει μαζί τους τους πλέον αποδοτικούς τρόπους διάδοσης.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΨΥΧΟΛΟΓΟΥ ΜΕ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Ο Ψυχολόγος σέβεται τους όρους της σύμβασης εργασίας του. Έχει καθήκον να είναι έντιμος σε όλες τις επαγγελματικές του σχέσεις. Αναπτύσσει την ποιότητα της εργασίας του ανάλογα με τα μέσα που διαθέτει. Εγγυάται τις ιδιαίτερες δεξιότητές του και καθορίζει τα επαγγελματικά του όρια, σύμφωνα με την εκπαίδευση και την εμπειρία του. Αποφασίζει ο ίδιος για την επιλογή των ψυχολογικών μεθόδων και τεχνικών που χρησιμοποιεί. Αρνείται κάθε παρέμβαση, εάν θεωρεί ότι δεν έχει τα κατάλληλα προσόντα. Αναλαμβάνει την ευθύνη των παρεμβάσεων του, με γνώμονα τον Κώδικα Δεοντολογίας των Ψυχολόγων. Σε συνεργασία με τους άλλους νοσοκομειακούς παράγοντες, συζητά και

προβληματίζεται για τις θεραπευτικές επιλογές του θεσμού, στον οποίο εργάζεται. Εντάσσεται στο πλαίσιο της διαρκούς επιμόρφωσης. Αναλαμβάνει το μέρος της ευθύνης που του αναλογεί για την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών της Υπηρεσίας του.

Για παράδειγμα:

- Γνωρίζει και σέβεται τον κανονισμό εργασίας.
- Γνωρίζει τους στόχους του θεσμού, στον οποίο εργάζεται.
- Γνωρίζει τους ρόλους και τις λειτουργίες του υπόλοιπου προσωπικού.
- Γνωρίζει τη θέση του στο οργανόγραμμα.
- Ενημερώνει τη Διεύθυνση για το ρόλο του Ψυχολόγου, την εξέλιξη του επαγγέλματος και τις εφαρμογές του.
- Έχει τακτικές συναντήσεις με τους ανωτέρους του.
- Υποστηρίζει τη γνώμη του.
- Συμμετέχει στα εξειδικευμένα προγράμματα του θεσμού του.
- Διεκδικεί το πλαίσιο και τα μέσα για την άσκηση του επαγγέλματός του.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΣΘΕΝΗ

Ο Ψυχολόγος ασκεί υπεύθυνα τις δραστηριότητές του σε συνεργασία με τον ασθενή. Στο γραφείο που του έχει παραχωρηθεί και εντός του απαραίτητου για την παρέμβασή του χώρου και χρόνου, προσέχει να επωφελείται ο ασθενής από την καταλληλότερη ψυχολογική παρέμβαση, που του χρειάζεται κάθε στιγμή. Επιλέγοντας τις μεθόδους του και ασκώντας τις με τον καταλληλότερο τρόπο, δημιουργεί προϋποθέσεις, στάσεις και επαγγελματικές συμπεριφορές, ώστε να ευοδώσει την έκφραση, την εργασία του με την ψυχολογική πραγματικότητα του ασθενή, καθώς και την προσαρμογή του.

Ο Ψυχολόγος χειρίζεται το αίτημα που του απευθύνεται, σε συνάρτηση με το ψυχολογικό, ιατρικό και κοινωνικό πλαίσιο του, σεβόμενος την υποκειμενικότητα του ασθενούς. Εξασφαλίζει στον ασθενή

μια αξιόπιστη και χρήσιμη ψυχολογική διάγνωση. Είναι στη διάθεσή του για να του παράσχει ψυχοθεραπεία, υποστήριξη, ψυχολογική συμπαράσταση, καθώς και παρακολούθηση της εξέλιξης των θεραπειών του. Επίσης, του εξηγεί, με τον πλέον κατανοητό τρόπο, στοιχεία της εργασίας του μαζί του.

Για παράδειγμα:

- Αναλύει το αίτημα του ασθενή.
- Ακούει, ενθαρρύνει και υποστηρίζει τον ασθενή στις διεργασίες και τις διερευνήσεις του.
- Διευκολύνει την έκφραση των συναισθημάτων.
- Χορηγεί δοκιμασίες (tests), αξιολογεί και συντάσσει έκθεση.
- Επεξεργάζεται τις νοητικές αναπαραστάσεις και τις νοηματοδοτεί
- Θέτει σε εφαρμογή προγράμματα νευροψυχολογικής επανεκπαίδευσης.
- Δημιουργεί προγράμματα πρόληψης.
- Εξετάζει τις δυνατότητες εξέλιξης του ασθενή.
- Συμμετέχει στη διατήρηση ή την δημιουργία δικτύου υποστήριξης γύρω από τον ασθενή.
- Συντονίζει ομάδες ασθενών με θέμα την εξοικείωσή τους με την αρρώστειά τους.
- Προτείνει και θέτει σε εφαρμογή θεραπευτικά προγράμματα παρέμβασης ή ψυχοθεραπείας, βασισμένα σε εφαρμόσιμες από τον ίδιο τεχνικές και μεθόδους, απορρέοντα από τη θεωρία και τις επιστημονικές γνώσεις.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΑΣΘΕΝΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ο Ψυχολόγος θεωρεί ότι ο νοσοκομειακός ασθενής ανήκει στο οικογενειακό του δίκτυο και σχέσεων. Έτσι, κατά τη διάρκεια της θεραπευτικής του παρέμβασης φροντίζει να λαμβάνει σοβαρά υπ' όψιν

τους δεσμούς αυτούς και να τους χειρίζεται σύμφωνα με τη θεώρησή του ως Ψυχολόγος.

Για παράδειγμα:

- Συμμετέχει σε οικογενειακές συναντήσεις, μόνος ή με άλλους επαγγελματίες υγείας, εάν το κρίνει απαραίτητο.
- Πραγματοποιεί ψυχοθεραπευτικές συνεντεύξεις.
- Λειτουργεί ως διαμεσολαβητής.
- Προτείνει και συντονίζει ψυχοεκπαιδευτικές συνεδρίες.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Ο Ψυχολόγος ασκεί την υπευθυνότητα και τη δραστηριότητά του συνεργαζόμενος με την υπόλοιπη διεπιστημονική ομάδα, στην οποία αφιερώνει ένα σημαντικό μέρος της εργασίας του. Συμμετέχει σ' αυτήν, την υποστηρίζει, τη συνοδεύει και παρεμβαίνει όταν χρειάζεται, για να μεγιστοποιήσει το ρόλο της ως ομάδα, κατά την φροντίδα του ασθενή. Ο Ψυχολόγος χρειάζεται τις εξειδικευμένες και συμπληρωματικές δεξιότητες του κάθε μέλους της ομάδας. Επίσης, δίνει προσοχή στην προσωπική συμβολή του κάθε μέλους της στη λειτουργία της δομής της. Συμμετέχει στους γενικούς προβληματισμούς της θεραπευτικής ομάδας, αναλύει τα αιτήματα που του απευθύνονται και συμβάλλει στη δημιουργία του εξατομικευμένου θεραπευτικού προγράμματος για κάθε ασθενή. Επεξηγεί με κατανοητό τρόπο στοιχεία της εργασίας του.

Ο Ψυχολόγος είναι υπεύθυνος για το ψυχολογικό τμήμα του θεραπευτικού προγράμματος και συνεισφέρει στη διεπιστημονική ομάδα, με τέτοιο τρόπο, ώστε όλα τα μέλη της να δρουν με συνοχή, σύμφωνα μ' αυτό το πρόγραμμα. Εάν χρειαστεί, υπευθυμίζει την υποκειμενικότητα του ασθενή, κατά την περίοδο του γενικού προβληματισμού της ομάδας.

Για παράδειγμα:

- Μετακινείται από το γραφείο του επισκεπτόμενος τακτικά τους ασθενείς του τμήματος όπου εργάζεται.
- Ενημερώνει και ενημερώνεται συζητώντας για τον ασθενή.
- Κοινοποιεί τα συμπεράσματά του και τα αποτελέσματα της εργασίας του με τον ασθενή.
- Συμμετέχει, παρεμβαίνει και αναμιγνύεται στην εσωτερική ζωή της ομάδας.
- Προτείνει, υποδεικνύει και προσδιορίζει μέσα ανάλυσης και δράσεως σε θέματα που αφορούν την τομή ανάμεσα στο προσωπικό και τον ασθενή.
- Διευκολύνει την έκφραση των συναισθημάτων, που προκύπτουν από την καθημερινή επαφή με τους ασθενείς.
- Ακούει και δέχεται τα παράπονα αυτών που υποφέρουν στο τμήμα, αναλύει, συμβουλεύει και προτείνει λύσεις.
- Συμμετέχει τις συναντήσεις του προσωπικού.
- Συμμετέχει στην ανάλυση των αναγκών, τόσο του προσωπικού, όσο και των πελατών του.
- Ενδιαφέρεται για την καλή λειτουργία του τμήματος, έχει ενεργό δράση, αξιολογεί τις συναντήσεις, τις δραστηριότητες ή τις ομαδικές συνεδρίες, με σκοπό την ευόδωση της προσωπικής ή επαγγελματικής ανάπτυξης, για την καλύτερη προσαρμογή τόσο του ασθενούς στο τμήμα, όσο και του κάθε μέλους του προσωπικού στην ομάδα λειτουργίας.
- Ερευνά τις διαπιστώσεις, τη φύση και τις αιτίες των δυσκολιών, τις πιθανές λύσεις τους καθώς και την πρόληψή τους.
- Συμμετέχει στη δημιουργία και την εφαρμογή νέων προγραμμάτων με σκοπό τη βελτίωση των τεχνικών και μεθόδων, που είναι απαραίτητες για την καλή λειτουργία και αποτελεσματικότητα του τμήματος.
- Απευθύνεται στους άλλους επαγγελματίες, όταν το θεωρεί χρήσιμο.

Ο Ψυχολόγος αναπτύσσει την υπευθυνότητά του και ασκεί τις δραστηριότητές του συνεργαζόμενος με τον Γιατρό. Προτείνει και/ή συμμετέχει στην αποσαφήνιση του ιατρικού αιτήματος, στη διάγνωση, στην ανάληψη πλήρους ή μερικής θεραπείας του ασθενούς.

Ο Ψυχολόγος χρησιμοποιεί τα μέσα παρατήρησης, που ο ίδιος θεωρεί ως τα πλέον κατάλληλα και παρέχει στον Γιατρό δεδομένα και συμπεράσματα, που θεωρεί χρήσιμα για την εξέλιξη της θεραπείας, τόσο μέσα στο νοσοκομείο όσο και κατά την εξωνοσοκομειακή περίθαλψη.

Για παράδειγμα:

- Έχει συχνές συναντήσεις με τον Γιατρό της Υπηρεσίας, όπου εργάζεται.
- Κοινοποιεί τη γνώμη του.
- Συμμετέχει στη δημιουργία ή/και την εφαρμογή κοινού θεραπευτικού προγράμματος.
- Γνωματεύει από ψυχολογικής απόψεως.
- Πραγματοποιεί ψυχολογική αξιολόγηση.
- Προβαίνει σε θεραπευτικές προτάσεις.
- Συντάσσει και στέλνει εκθέσεις.
- Προστατεύει το απόρρητο των πληροφοριών, που δίνει ή που του εμπιστεύονται.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΨΥΧΟΛΟΓΟΥΣ

Ο Ψυχολόγος, σε σχέση με τους συναδέλφους του, προσέχει ώστε να διευκολύνεται η μεταξύ τους επικοινωνία, η συνοχή, ο συντονισμός και η συναδελφικότητα.

Ο Ψυχολόγος προσέχει ώστε το εξειδικευμένο έργο του να ακολουθεί τους ισχύοντες επιστημονικούς και ηθικούς κανόνες της επαγγελματικής κοινότητας των ψυχολόγων και των εκπροσώπων της.

Για παράδειγμα:

- Ανταλλάσσει πληροφορίες σχετικά με τους ασθενείς, τις αποφάσεις της Διοίκησης, για Ημερίδες και Συνέδρια, για νέες τεχνικές ή για νέες νομοθεσίες.
- Συζητά τις περιπτώσεις του με τους συναδέλφους του.
- Καθορίζει την οργάνωση της εργασίας του, κατόπιν συνεννοήσεως με αυτούς.
- Συμμετέχει σε επιτροπές και συνεδριάσεις σχετικά με τον ρόλο του.
- Συμμετέχει στη δημιουργία μέσω αξιολόγησης καθώς και στην αξιολόγηση, με συναδελφικό τρόπο, των δράσεων της Ψυχολογικής Υπηρεσίας.
- Συμμετέχει ενεργά και με συναδελφικότητα στην Ψυχολογική Υπηρεσία με στόχο την καλή της λειτουργία.
- Απευθύνεται σε συναδέλφους και άλλους ειδικούς.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ ΨΥΧΟΛΟΓΟΥΣ

Μόνον ο Ψυχολόγος μπορεί να αναλαμβάνει την εποπτεία ασκουμένων φοιτητών Ψυχολογίας. Φροντίζει να τους παρέχει το κατάλληλο πλαίσιο άσκησης εντός του οποίου θα μπορέσουν να εφαρμόσουν τις θεωρητικές τους γνώσεις, να προβληματιστούν για τις παρεμβάσεις τους στους ασθενείς ή τις ομάδες, με σκοπό να μάθουν το επάγγελμα του Νοσοκομειακού Ψυχολόγου, ενσωματώνοντας τον σεβασμό για τον άνθρωπο. Επίσης, διαφυλάττει και εγγυάται τους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας, εντός των οποίων θα κινηθεί το έργο των ασκουμένων. Τέλος, μπορεί να χρησιμεύσει και ως πρόσωπο αναφοράς για τους ασκούμενους παραπλήσιων επαγγελματιών.

Για παράδειγμα:

- Εποπτεύει και διευκολύνει την ένταξη του σπουδαστή στον θεσμό.
- Διευκρινίζει τις απαιτήσεις από και προς τον σπουδαστή.
- Επιλέγει τον σπουδαστή και υπογράφει σύμβαση κλινικής άσκησης, με το οποίο δεσμεύεται ως προς τον σπουδαστή.
- Προσδιορίζει το περιεχόμενο, τους σκοπούς και τη διάρκεια της κλινικής άσκησης.
- Ενισχύει τους προβληματισμούς και τις συζητήσεις, κατά τη διάρκεια τακτικών συναντήσεων.
- Διευκρινίζει τον ρόλο του Ψυχολόγου στο Νοσοκομειακό πλαίσιο.
- Δίνει τον Κώδικα Δεοντολογίας στους εκπαιδευόμενους για να τον διαβάσουν και να σκεφτούν επ' αυτού.
- Ενημερώνει σχετικά με την ύπαρξη και τις δραστηριότητες του επαγγελματικού Συλλόγου των Ψυχολόγων.
- Αξιολογεί την κλινική άσκηση και υπογράφει την έκθεση.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ

Λόγω της αναγκαιότητας διαρκούς παροχής φροντίδων, ο Ψυχολόγος εργάζεται εντός ενός διεπαγγελματικού δικτύου.

Για παράδειγμα:

- Πληροφορεί και πληροφορείται.
- Έχει επαφές με τους υπόλοιπους επαγγελματίες.
- Συμμετέχει, προτρέπει και συντονίζει συναντήσεις.
- Συνεργάζεται με τα μέλη του προσωπικού άλλων Υπηρεσιών/ Οργανισμών.
- Στέλνει και λαμβάνει αναφορές σχετικά με τον ασθενή που έχει αναλάβει.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΟΣΜΟ

Ο Ψυχολόγος ανατρέχει στον επιστημονικό κόσμο, προκειμένου να ερευνήσει αλλά και να αναπτύξει διάφορα μοντέλα για την πρακτική του. Την αναζήτηση αυτή πραγματοποιεί μέσω των επαγγελματικών ενώσεων της Ομοσπονδίας Βέλγων Ψυχολόγων.

Βρίσκει τα μέσα για να διαδώσει τις ιδέες του, είτε αυτόνομα, είτε συνεργαζόμενος, σεβόμενος όμως πάντα τον κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας.

Προσπαθεί να διατηρεί επαφές και συνεργασίες με άλλες υπηρεσίες, κλινικές ή επιστημονικές του εσωτερικού ή του εξωτερικού, με επιστημονικές ενώσεις, καθώς και με Πανεπιστημιακά Τμήματα Ψυχολογίας, και ιδιαιτέρως με αυτά για θέματα κλινικής άσκησης.

Για παράδειγμα:

- Χρησιμοποιεί τα πρόσφατα μεθοδολογικά εργαλεία.
- Γίνεται συνδρομητής επιστημονικών περιοδικών.
- Επισκέπτεται βιβλιοθήκες και χρησιμοποιεί τα σύγχρονα μέσα ενημέρωσης (π.χ. Internet).
- Συμμετέχει σε Διαλέξεις, Ημερίδες, Σεμινάρια, Διεθνή Συνέδρια.
- Δημιουργεί ή συμμετέχει σε ομάδες εργασίας.
- Καλεί ομιλητές στο χώρο εργασίας του.
- Σχεδιάζει, δημιουργεί, προωθεί ή διευθύνει ερευνητικά προγράμματα ή συμμετέχει σ' αυτά με γνώμονα τις ανάγκες και τους στόχους της υπηρεσίας.
- Αναπτύσσει τα ήδη υπάρχοντα εργαλεία ή δημιουργεί και σταθμίζει καινούργια.
- Αξιολογεί επιστημονικά την εφαρμογή μιας καινούργιας τεχνικής ή προγράμματος παρέμβασης.
- Δημοσιεύει τα αποτελέσματα των ερευνητικών του εργασιών.

Ο Ψυχολόγος προβληματίζεται διαρκώς για το πώς συνδέει από τη μια τον σεβασμό του στον κώδικα δεοντολογίας και από την άλλη την ευθύνη του στο ρόλο του ως πολίτης. Παρεμβαίνει στις κοινωνικές συζητήσεις που τον αφορούν, μέσα από τους επαγγελματικούς Συλλόγους και Ομοσπονδίες.

Για παράδειγμα:

- Ενημερώνεται για τις συγκυρίες των κοινωνικών εξελίξεων.
- Διερευνά τις κοινωνικές αναπαραστάσεις.
- Δίνει τη γνώμη του ως Ψυχολόγος.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ο Ψυχολόγος γνωρίζει τη νομοθεσία που καθορίζει την λειτουργία του, καθώς και του Οργανισμού στον οποίο εργάζεται. Φροντίζει να ενημερώνει για τις συνθήκες κάτω από τις οποίες θα έπρεπε να ασκεί την λειτουργία του, ως Νοσοκομειακός Ψυχολόγος.

Υποστηρίζει τους αντιπροσώπους των Νοσοκομειακών Ψυχολόγων ως συνομιλητές με τους διάφορους πολιτικούς θεσμούς.

Για παράδειγμα:

- Γνωρίζει το κοινωνικό-πολιτικό δίκτυο του τομέα της Υγείας.
- Ενημερώνει για το ρόλο και τη λειτουργία του Ψυχολόγου και επηρεάζει τον πολιτικό κόσμο, όταν το κρίνει απαραίτητο.
- Απαντά και αντιδρά στις προτάσεις των πολιτικών εκπροσώπων.
- Γίνεται μέλος της Κοινότητας των Ψυχολόγων εγγραφόμενος στους επαγγελματικούς Συλλόγους και Ομοσπονδίες (F.B.P., A.P.I.H. κλπ).

2.Βρετανία

Ο Βασικός Σκοπός και η Φιλοσοφία του Επαγγέλματος του Κλινικού Ψυχολόγου

Βρετανική Ψυχολογική Εταιρεία (B.P.S.)*

Η Φιλοσοφία του Επαγγέλματος

Η εργασία των Κλινικών Ψυχολόγων βασίζεται στη θεμελιώδη αρχή ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν την ίδια αξία, καθώς και το δικαίωμα να αντιμετωπίζονται ως ξεχωριστά, μοναδικά άτομα. Οι Κλινικοί Ψυχολόγοι χρειάζεται να αντιμετωπίζουν τους πελάτες τους, καθώς και τους συναδέλφους τους, με αξιοπρέπεια και σεβασμό και να εργάζονται μαζί τους ως ισότιμοι συνεργάτες για την επίτευξη κοινά συμφωνηθέντων στόχων.

Ορισμοί

Η Κλινική Ψυχολογία αποτελεί την εφαρμογή της Ψυχολογίας στην Υγεία και την Κοινωνική Πρόνοια. Εστιάζει το ενδιαφέρον της στην αξία της εμπειρίας των ατόμων και στις προσπάθειές τους να την κατανοήσουν. Βασίζεται σε ένα ευρύ φάσμα θεωριών και προσεγγίσεων, που αντανακλούν την πολυδιάστατη φύση της προσωπικής εμπειρίας καθώς και των επιδράσεων που αυτή δέχεται. Για παράδειγμα, οι θεωρητικές της προσεγγίσεις αναφέρονται στην ψυχολογική γνώση, που απορρέει από τον τρόπο που οι βιολογικοί παράγοντες, οι σχέσεις με τους άλλους, οι ομάδες, οι οργανισμοί και η κοινωνία αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και προκαλούν κάποιο είδος διαταραχής ή συμβάλλουν στην αυτοπραγμάτωση του ατόμου.

Η Κλινική Ψυχολογία ενσωματώνει, λοιπόν, ένα σύνολο γνώσεων και μεθόδων, που διαρκώς εξελίσσονται, μέσω της καινοτόμου και συστηματικής έρευνας, προκειμένου να ελεγχθούν και να αξιολογηθούν οι νέες ιδέες. Κατά συνέπεια, η νέα γνώση βασίζεται σε αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία.

Οι Κλινικοί Ψυχολόγοι αξιοποιούν τη γνώση και την εμπειρία τους

* Το κείμενο αυτό είναι απόσπασμα από το «Guidelines for Clinical Psychology Services» της British Psychological Society (Division of Clinical Psychology), το οποίο συντάχθηκε με τη συνεργασία της CORE (Centre of Outcomes, Research and Effectiveness). Τη μετάφραση επιμελήθηκε η Ψυχολόγος κ. Ευδοκία Λαγάκου.

στη δημιουργία και διαχείριση των συστημάτων Υγείας και Πρόνοιας. Επίσης βοηθούν τους Οργανισμούς να προσδιορίζουν και να διασαφηνίζουν τα θέματα που επηρεάζουν την ευημερία και την ψυχολογική υγεία/επάρκεια των ανθρώπων, στους οποίους παρέχουν τις υπηρεσίες τους. Για παράδειγμα, συμβουλεύουν αφενός τους καταναλωτές στο πώς να εντοπίζουν τις ψυχολογικές Υπηρεσίες της τοπικής τους Κοινότητας και αφετέρου τις Υπηρεσίες στο πώς να λαμβάνουν υπόψη τους τους ψυχολογικούς παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία των ανθρώπων, κατά τον σχεδιασμό παροχής υπηρεσιών υγείας.

Παρομοίως, σε ατομικό επίπεδο, το πρώτο στάδιο είναι να διασαφηνιστούν τα θέματα που χρειάζεται να αντιμετωπιστούν. Ανεξάρτητα από το αν τα θέματα υγείας και οι σχετικές ανησυχίες αφορούν οικογένειες, ή οργανισμούς/φορείς, οι Κλινικοί Ψυχολόγοι χρησιμοποιούν την επιστημονική τους κατανόηση, σχετικά με τη συμπεριφορά, τις σκέψεις, την εμπειρία και τα συναισθήματα των ανθρώπων, για να τους βοηθήσουν να βρουν διεξόδους στα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Για τον λόγο αυτό χρησιμοποιούν τις βασικές τους δεξιότητες, με τρόπο ώστε να διατυπώνουν τα προβλήματα και τα σχετικά ερωτήματα με ψυχολογικούς όρους, και να αξιοποιούν δημιουργικά τις ψυχολογικές θεωρίες και τεχνικές, προκειμένου να ωθήσουν στην επίλυση των προβλημάτων. Η προσέγγιση αυτή στην καλύτερη περίπτωση:

1. επιλύει το άμεσο, συγκεκριμένο πρόβλημα,
2. διευκολύνει τα άτομα ή τον Οργανισμό να γίνονται όλο και περισσότερο ικανοί στο να στηρίζονται στον εαυτό τους, όταν αντιμετωπίζουν ένα ανάλογο πρόβλημα στο μέλλον, και,
3. συμβάλλει στη δημιουργία νέας γνώσης και μεθόδων, οι οποίες είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν και από άλλους ανθρώπους, που αντιμετωπίζουν παρόμοιες δυσκολίες.

Ο Κλινικός Ψυχολόγος μπορεί να επιχειρήσει τη λύση ενός προβλήματος απευθείας, σε σχέση πρόσωπο με πρόσωπο με τον ασθενή, ή υποστηρίζοντας τις δραστηριότητες άλλων, όπως π.χ. της οικογένειας του ασθενούς ή άλλων εμπλεκόμενων επαγγελματιών, όπως π.χ. Οργανισμών.

Το Εύρος του Έργου που ασκείται από τους Κλινικούς Ψυχολόγους

Ψυχολογικού τύπου παρεμβάσεις εφαρμόζονται, ως ένα βαθμό, από πολλά επαγγέλματα. Από τους Κλινικούς Ψυχολόγους συχνά απαιτείται να κατανοήσουν σε μεγαλύτερο βάθος τα ψυχικά προβλήματα, αλλά και να υποστηρίξουν και να καθοδηγήσουν επαγγελματίες από άλλους κλάδους. Κατά συνέπεια, το εύρος εργασίας/παρέμβασης ενός Κλινικού Ψυχολόγου μπορεί να περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Την ανάληψη περισσότερο περίπλοκων κλινικών καθηκόντων, όπου τα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν απαιτούν, ο Κλινικός Ψυχολόγος, να κατανοεί τις εμπλεκόμενες διαδικασίες.
- Τον σχεδιασμό κλινικών προγραμμάτων, που αφορούν τις ψυχολογικές πλευρές της περίθαλψης του ασθενούς (λαμβάνοντας υπόψη κάθε παράμετρο του εκάστοτε συστήματος υγείας και πρόνοιας).
- Την προώθηση και υποστήριξη προγραμμάτων πρώιμης παρέμβασης, για ασθενείς των οποίων τα ψυχολογικά προβλήματα έχουν παρουσιαστεί ως προβλήματα σωματικής υγείας ή όταν τα προβλήματα σωματικής υγείας επιτείνονται από ψυχολογικά προβλήματα.
- Την παροχή εναλλακτικών θεραπειών, για την ενίσχυση της αποκατάστασης της σωματικής υγείας, για την αύξηση της αποτελεσματικότητας και της επάρκειας των παρεχομένων υπηρεσιών, αλλά και για τη δυνατότητα παροχής υπηρεσιών σε ένα μεγαλύτερο αριθμό πελατών.
- Την παροχή υποστήριξης, συμβουλευτικής και καθοδήγησης στο υπόλοιπο προσωπικό των Οργανισμών / Φορέων, που απασχολούνται με τις ψυχολογικές πλευρές της Πρόνοιας / Περίθαλψης. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να επιτευχθεί η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του υπόλοιπου προσωπικού, βοηθώντας το να εφαρμόζει αρχές Ψυχολογίας, κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους.
- Την ενίσχυση του υπόλοιπου προσωπικού στο να αναπτύξει ψυχολογική γνώση και σχετικές δεξιότητες, μέσω αμοιβαίας συνεργασίας στα περιστατικά ή μέσω συμμετοχής σε προγράμματα

κατάρτισης.

- Την υποστήριξη υιοθέτησης κριτηρίων από όλη την ομάδα του προσωπικού, σχετικά με τις ψυχολογικές πλευρές της Πρόνοιας / Περίθαλψης, καθώς και της αξιολόγησης της παρακολούθησης του περιστατικού.
- Την ανάπτυξη νέων συστημάτων και διαδικασιών καθώς και τεχνικών, απαντώντας στις απαιτήσεις του τομέα παροχής υπηρεσιών (για παράδειγμα ανάπτυξη μεθόδων αξιολόγησης αναγκών σε σχέση με θέματα Κοινωνικής Πρόνοιας).

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες του πληθυσμού σε θέματα Υγείας και Πρόνοιας σε κοινοτικό επίπεδο, οι Οργανισμοί που αγοράζουν τέτοιου είδους υπηρεσίες χρειάζεται να εισάγουν στη λειτουργία τους την έννοια της ψυχολογικής διάστασης των θεμάτων Πρόνοιας, για ένα μεγάλο εύρος υπηρεσιών. Μια τέτοιου είδους προσέγγιση, θα καλύψει προβλήματα που εφαρμόζονται καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, και θα δώσει έμφαση στη πρόληψη, τη θεραπεία, την αποκατάσταση ή και στη συνεχιζόμενη περίθαλψη, σε ό,τι αφορά την ψυχική και σωματική υγεία.

Οι Κλινικοί Ψυχολόγοι χρειάζεται να βοηθήσουν αυτούς που σχεδιάζουν, αγοράζουν και παρέχουν υπηρεσίες Υγείας και Πρόνοιας στην Κοινότητα, ώστε να διασφαλιστεί ότι καλύπτεται όλο το εύρος των αναγκών.

Ακολουθεί περιληπτική αναφορά των υπηρεσιών που απαιτούνται απ' αυτούς:

- Η παροχή ψυχολογικής φροντίδας στο πλαίσιο αυτών των Οργανισμών είναι δυνατό να απαιτήσει αφενός την παροχή άμεσων υπηρεσιών από τους Κλινικούς Ψυχολόγους και αφετέρου την καθοδήγηση των επαγγελματιών άλλων κλάδων. Επιπροσθέτως, οι Κλινικοί Ψυχολόγοι πρέπει να ασκούν ένα συμβουλευτικό ρόλο στους Οργανισμούς Υγείας και Πρόνοιας της Κοινότητας για την αξιολόγηση των υπηρεσιών, τη διασφάλιση της ποιότητας καθώς και για τα προγράμματα διαχείρισης και ανάπτυξης των Οργανισμών.
- Επίσης, είναι απαραίτητο να προσδιοριστούν επακριβώς τα κριτήρια για τη διασφάλιση της ποιότητας των ψυχολογικών πλευρών στις Υπηρεσίες Υγείας και Πρόνοιας της Κοινότητας γενικότερα, δηλαδή όχι μόνο σε Κέντρα Ψυχικής Υγείας, αλλά σε όλους τους

Οργανισμούς της Υγείας/Πρόνοιας. Συγκεκριμένα, ο ρόλος των ψυχολογικών παραγόντων, κατά την πρόληψη και θεραπεία της σωματικής ασθένειας, δεν έχει λάβει ακόμη τη δέουσα προσοχή και κατά συνέπεια θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση.

Η Διεύρυνση της Ποιότητας των Υπηρεσιών

Κατά τη συμβουλευτική καθοδήγηση του υπόλοιπου προσωπικού στους Οργανισμούς, οι Κλινικοί Ψυχολόγοι τονίζουν διαρκώς το σημαντικό ρόλο των ανθρώπων στις Κοινοτικές Υπηρεσίες, ώστε το προσωπικό να αισθάνεται ότι έχει υψηλό βαθμό υπευθυνότητας κατά την άσκηση του επαγγέλματός του.

Η συμβουλευτική και η παροχή καθοδήγησης στα άλλα μέλη του προσωπικού αφορούν όχι μόνο τη διδασκαλία συγκεκριμένων τεχνικών, αλλά και την παροχή βοήθειας, ώστε το προσωπικό να εμπλέκεται περισσότερο ενεργά στο έργο του Οργανισμού Υγείας/Πρόνοιας στον οποίο εργάζονται. Από αυτό προκύπτει ότι η διασφάλιση της ποιότητας δεν θα πρέπει να θεωρείται από τους Ψυχολόγους ως μέσο για τον περιορισμό των κακών πρακτικών, αλλά κυρίως ως μέσο για την οργάνωση/δόμηση των υπηρεσιών, με τέτοιο τρόπο ώστε να αξιοποιούνται οι αρχές της Ψυχολογίας στην ενσωμάτωση των καλών πρακτικών. Κάτι τέτοιο συνεπάγεται την ανάπτυξη συστημάτων καταγραφής και ανατροφοδότησης, που συνεχώς θα βελτιώνουν τις υπηρεσίες που παρέχονται στους πελάτες.

Η συνεισφορά των Κλινικών Ψυχολόγων στον προσδιορισμό και την κατανόηση των απαιτήσεων των χρηστών των υπηρεσιών είναι θεμελιώδης και κεντρική, για τη διασφάλιση υψηλής ποιότητας στις παρεχόμενες υπηρεσίες. Δεν συμβάλουν μόνο στη βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ ασθενών και προσωπικού σε ατομικό επίπεδο, αλλά και στη θεσμοθέτηση διαδικασιών με τις οποίες οι χρήστες των υπηρεσιών μπορούν να επηρεάζουν ουσιαστικά τη φύση των υπηρεσιών που λαμβάνουν. Επίσης, μπορούν να συμβάλλουν στην κατανόηση των ψυχολογικών αρχών, που εμπλέκονται κατά τον σχεδιασμό υπηρεσιών, οι οποίες αφ' ενός θα πρέπει να ικανοποιούν τις απαιτήσεις των χρηστών σε κάθε τομέα της Υγείας/Πρόνοιας, και αφ' ετέρου να αναγνωρίζουν

ταυτοχρόνως τις ανάγκες του προσωπικού. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να είναι ικανοί να παρέχουν συμβουλευτική για την ανάπτυξη συστημάτων που θα διευκολύνουν το προσωπικό να είναι δημιουργικό κατά την προσπάθεια βελτίωσης των υπηρεσιών, στις οποίες εργάζονται. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα συμβάλλουν στο να εξασφαλιστεί ότι οι ψυχολογικές ανάγκες των ασθενών/πελατών και του προσωπικού είναι κατάλληλα ισορροπημένες και ότι λαμβάνονται υπόψη σε όλα τα επίπεδα παροχής υπηρεσιών. Θα πρέπει, δηλαδή, οι Κλινικοί Ψυχολόγοι να είναι ικανοί να συνδυάζουν τη γνώση και την εμπειρία της θεωρίας, που αφορά τη θεραπεία και την άσκηση του επαγγέλματος, με μία ευρύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι Οργανισμοί λειτουργούν και αλλάζουν. Κάτι τέτοιο γίνεται μόνο σε ένα πλαίσιο, το οποίο λαμβάνει υπόψη του τις αρχές της Ψυχολογίας, που διέπουν την ανθρώπινη συμπεριφορά.

Για να πραγματοποιηθούν οι ανωτέρω στόχοι, ο κλάδος των Κλινικών Ψυχολόγων χρειάζεται να συνεργαστεί αποτελεσματικά με το NHS (Εθνικό Σύστημα Υγείας), ώστε να εξασφαλιστεί:

1. ότι υπάρχει επαρκής αριθμός κατάλληλα εκπαιδευμένου προσωπικού,
2. ότι οι ψυχολογικές ανάγκες λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση των αναγκών υγειονομικής περίθαλψης/υγείας/πρόνοιας από τις υγειονομικές αρχές,
3. ότι γίνονται οι κατάλληλες διευθετήσεις τόσο για την παροχή αποτελεσματικών υπηρεσιών, όσο και για τη διασφάλιση της ποιότητας των υπηρεσιών αυτών.

Ενδεικτικά οι Υπηρεσίες του N.H.S. (Ε.Σ.Υ.) πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Ψυχολογικές Υπηρεσίες.
- Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας, για ενήλικες, με σκοπό την αντιμετώπιση οξέων περιστατικών. Οι Υπηρεσίες αυτές απαιτείται να διαθέτουν ένα ευρύ φάσμα ψυχολογικών θεραπευτικών παρεμβάσεων.
- Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας για την αποκατάσταση ενηλίκων.
- Υπηρεσίες Υγείας και Πρόνοιας για παιδιά, που συμπεριλαμβάνουν Παιδιατρικές Υπηρεσίες καθώς και Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας για παιδιά και οικογένειες.
- Υπηρεσίες για άτομα με Μαθησιακές Δυσκολίες.

- Φροντίδα ηλικιωμένων ανθρώπων (υπηρεσίες Γηριατρικής ή Ψυχιατρικής).
- Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Πρόνοιας.
- Διοικήσεις Νοσοκομειακών Μονάδων, που περιλαμβάνουν την παροχή συμβούλων και καθοδήγησης στους αγοραστές υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας.
- Υπηρεσίες αντιμετώπισης οξέων περιστατικών σε Γενικά Νοσοκομεία, που περιλαμβάνουν ιατρικές και χειρουργικές ειδικότητες σε οξέα περιστατικά.
- Νευροψυχολογία, που συμπεριλαμβάνει Υπηρεσίες Νευρολογίας και Νευροχειρουργικής, καθώς και Νευροψυχολογικής αποκατάστασης.
- Υπηρεσίες που αφορούν στη χρήση ουσιών, που περιλαμβάνουν υπηρεσίες για άτομα με προβλήματα με αλκοόλ και ναρκωτικά.
- Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες.
- Υπηρεσίες για ανθρώπους με σωματικές ή αισθητηριακές δυσκολίες, που περιλαμβάνουν νέους ανάπηρους ή όσους περιγράφονται ως «χρόνιοι ασθενείς».
- Υπηρεσίες για HIV/AIDS.

4. Γαλλία

Οι Ψυχολόγοι στις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας

Γενική Διεύθυνση Υγείας (D.G.S.), Υπουργείο Υγείας
της Γαλλικής Δημοκρατίας*

Οι Ψυχολόγοι ασχολούνται με την ψυχική διάσταση των ατόμων κατά την πρόληψη και την επανένταξη

Οι Ψυχολόγοι θέτουν την επιστήμη τους στη διάθεση των ατόμων που τους το ζητούν. Σεβόμενοι τον άνθρωπο, τη μοναδικότητά του καθώς και την ιδιαίτερη δυναμική του, έχουν ως στόχο να διευκολύνουν τα άτομα, να ανακαλύψουν εκείνα τα ψυχικά μέσα που τους είναι απαραίτητα, ώστε να εξελιχθούν και να πραγματοποιήσουν την αυτονομία τους.

Επίσης, οι Ψυχολόγοι, διαθέτοντας την κατάλληλη εκπαίδευση, βοηθούν τους άλλους επαγγελματίες της υγείας, του κοινωνικο-εκπαιδευτικού, καθώς και του ιατρο-κοινωνικού τομέα, να αντιλαμβάνονται την ψυχική διάσταση των ατόμων. Αυτό το επιτυγχάνουν μέσω της συμβουλευτικής, της εκπαίδευσης και της ομαδικής εποπτείας. Με τον τρόπο αυτόν συνεισφέρουν στην πρόληψη της ψυχικής υγείας καθώς και στην επανένταξη των ατόμων με σοβαρά ψυχολογικά προβλήματα ή νοητική υστέρηση.

Παράλληλα, οι Ψυχολόγοι, έχουν την αρμοδιότητα να λειτουργούν ως πραγματογνώμονες σε θέματα ψυχικής υγείας, κυρίως σε προγράμματα πρόληψης και επανένταξης, που προτείνονται από υπηρεσίες ή επαγγελματίες μη εξειδικευμένους.

* Το κείμενο αυτό είναι απόσπασμα της έκθεσης της Γενικής Διεύθυνσης Υγείας (Direction Generale de Sante-D.G.S.) του Υπουργείου Υγείας της Γαλλικής Δημοκρατίας, η οποία τιτλοφορείται «Η ανάπτυξη των επαγγελμάτων στην Ψυχική Υγεία» (L' evolution des metiers en sante mentale), 2001. Τη μετάφραση επιμελήθηκε η Ψυχολόγος κ. Μπέσου Καραγιάννη.

Οι Ψυχολόγοι ασχολούνται με τον ψυχικό πόνο και τις επιπτώσεις του στην λειτουργικότητα των ατόμων

Οι Ψυχολόγοι είναι εκπαιδευμένοι στο να υποστηρίζουν τους ανθρώπους, που υποφέρουν ψυχολογικά. Δραστηριοποιούνται, εκτός του ελεύθερου επαγγέλματος, σε νοσοκομειακά πλαίσια, σε θεσμούς διαχείρισης ιατροψυχολογικής κρίσης, σε κοινωνικο-εκπαιδευτικά και ιατροκοινωνικά ιδρύματα, με στόχο την υποστήριξη ανθρώπων που βρίσκονται σε κρίση.

Ευκαίριο είναι οι παρεμβάσεις αυτές, των Ψυχολόγων, να πραγματοποιούνται σε πλαίσια εξειδικευμένων θεραπειών, όπως σε ομάδες ψυχιατρικών τομέων ή σε συνεργασία με ψυχιάτρους ελεύθερους επαγγελματίες, όταν εκτιμάται ότι ο ασθενής μπορεί να χρειαστεί ψυχιατρική φροντίδα ή για να εξασφαλιστεί η συνέχιση της φροντίδας του μετά από νοσηλεία για σωματική νόσο.

Τέλος, στις περιπτώσεις περίπλοκων καταστάσεων ψυχικού πόνου, οι παρεμβάσεις των Ψυχολόγων, εργαζομένων στις ανωτέρω Ψυχιατρικές υπηρεσίες, πρέπει να αναπτύσσονται πλήρως.

Οι Ψυχολόγοι ασχολούνται με τις ειδικές φροντίδες των νοητικώς υστερούντων

Οι χρήστες τονίζουν την προτίμησή τους προς τους Ψυχολόγους. Κι αυτό διότι οι Ψυχολόγοι έχουν την επιστημονική κατάρτιση να εντοπίζουν τις νοητικές διαταραχές. Επίσης, οι Ψυχολόγοι διαθέτουν την κατάλληλη κατάρτιση για να διευκολύνουν και να στηρίξουν τους ανθρώπους, που αναλαμβάνουν την παρακολούθηση των νοητικώς υστερούντων, ώστε σε περιπτώσεις ανάγκης, να τους κατευθύνουν σε κατάλληλη θεραπεία (π.χ. προς μία ψυχιατρική υπηρεσία ή προς έναν Ψυχίατρο ελεύθερο επαγγελματία), με σκοπό να τους προσφερθεί συμπληρωματική

ιατροκοινωνική θεραπεία, προσαρμοσμένη στην κατάστασή τους.

-Η ειδική φροντίδα των νοητικώς υστερούντων:

Οι Ψυχολόγοι συμβάλλουν σ' αυτή την φροντίδα. Προβαίνουν σε διαγνωστικές αξιολογήσεις προσωπικότητας, χρησιμοποιώντας τις μεθόδους τους, κυρίως δοκιμασίες (τέστς) και συνεντεύξεις. Αυτές οι μέθοδοι επιτρέπουν την κλινική κατανόηση του ατόμου, τον θεραπευτικό σχεδιασμό, την παρακολούθησή του, καθώς και την αξιολόγηση αυτού του σχεδιασμού. Επίσης, συμβάλλουν στη συνολική διασαφήνιση της λειτουργικότητας του ατόμου. Τέλος, οι Ψυχολόγοι συντονίζουν την ψυχολογική φροντίδα ή προτείνουν και διευθετούν, αν παραστεί ανάγκη, ένα περισσότερο εξειδικευμένο πλαίσιο παρέμβασης (π.χ. ψυχοθεραπεία).

-Όταν οι Ψυχολόγοι είναι ελεύθεροι επαγγελματίες:

Είναι πολύ σημαντικό να αναπτύσσεται μεταξύ των ελευθέρων επαγγελματιών Ψυχολόγων και νοσοκομειακών ή ελευθέρων επαγγελματιών, Ψυχιάτρων καθώς και μεταξύ των γενικών ιατρών, συμπληρωματικότητα των ενεργειών, προκειμένου να λαμβάνονται υπ' όψιν τόσο η συμπτωματολογία της νόσου όσο και η εξέλιξή της.

-Όταν οι Ψυχολόγοι εργάζονται σε Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας:

Το πλαίσιο λειτουργίας των προαναφερθέντων Οργανισμών επιτρέπει στους Ψυχολόγους να αναλαμβάνουν την υποστήριξη των νοητικώς υστερούντων. Εφ' όσον, βέβαια, οι Ψυχολόγοι αποδέχονται τις συνθήκες που ορίζονται από τους Οργανισμούς για την οργάνωση των παρεχομένων από αυτούς θεραπειών (εσωτερικός κανονισμός, υποχρεωτική εποπτεία του έργου τους), αλλά και εφ' όσον υπάρχει αίτημα για ψυχολογική υποστήριξη.

Συνήθως, οι εσωτερικοί κανονισμοί λειτουργίας των Οργανισμών προσδιορίζουν τις αμοιβαίες ευθύνες, δηλαδή αυτές που αναλογούν στους Ψυχολόγους και τους Ψυχιάτρους της Υπηρεσίας σε σχέση με τις ανάγκες του κάθε ασθενούς.

Οι Ψυχοθεραπείες

Οι ψυχοθεραπείες που αναλαμβάνουν τόσο οι Ψυχολόγοι όσο και οι Ψυχίατροι των Υπηρεσιών, θα πρέπει να ανταποκρίνονται σε συλλογικά προκαθορισμένες και συμπεφωνημένες ενδείξεις, καθώς, βεβαίως, και στην ανάλυση της ψυχοπαθολογίας του κάθε κλινικού περιστατικού. Ωστόσο, οι αναλύσεις αυτές δεν θα πρέπει με κανένα τρόπο να καταλήγουν στο να μεταβάλλουν την ψυχοθεραπεία σε συνταγογραφούμενη τεχνική.

Η ψυχοθεραπεία πρέπει πάντα να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του ασθενούς, ανάγκες που καθορίζονται από τη συνάντηση ασθενούς και Ψυχολόγου. Αυτό σημαίνει ότι χρειάζεται να σχετικοποιούνται τα προσωπικά αιτήματα των ασθενών. Επιπλέον, οι Ψυχολόγοι θα πρέπει να βοηθούν στην επανεξέταση των ενδείξεων για ψυχοθεραπεία, ιδιαίτερα των παραπομπών που δημιουργούνται, λόγω έξαρσης της «συνταγογράφησης», από επαγγελματίες του κοινωνικού ή δικαστικού χώρου, ειδικότερα δε αυτών που κατευθύνονται προς τις Παιδοψυχιατρικές Υπηρεσίες.

Οι ποικίλες παρεμβάσεις των Ψυχολόγων θα πρέπει να ενσωματώνονται στο γενικό πλαίσιο εργασίας της Υπηρεσίας και να καταλήγουν σε από κοινού συνθέσεις, αναλύσεις και πρακτικές με το σύνολο της διεπιστημονικής ομάδας.

Τα καθήκοντα των Ψυχολόγων

*Υποστηρίζουν την παρουσία καθώς και την αύξηση του αριθμού των Ψυχολόγων στις ιατρο-κοινωνικές και κοινωνικές υπηρεσίες, στα γενικά νοσοκομεία, καθώς και στις ψυχιατρικές και διασυνδεδετικές υπηρεσίες.

*Συμβάλλουν στην οργάνωση του επαγγέλματος και λαμβάνουν μέτρα ώστε να βελτιώνεται η ορατότητα των τίτλων τους, καθώς και το περιεχόμενο των σπουδών τους, οι οποίες έχουν γίνει σε Παν/κές σχολές Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών. Προσδιορίζουν τα εξειδικευμένα πεδία της παρέμβασής τους (πρόληψη, θεραπεία, θεσμική ανάλυση σε ατομικό ή ομαδικό επίπεδο) σε συνάρτηση τόσο με την αρχική τους εκπαίδευση, όσο και με την συνεχιζόμενη. Για τους σκοπούς αυτούς επιδιώκουν συναντήσεις με το Υπουργείο Παιδείας, τις ενώσεις των καθηγητών των Πανεπιστημιακών Τμημάτων Ψυχολογίας, καθώς και με τους εκπροσώπους των επαγγελματιών, για να εξετάσουν από κοινού τις απαραίτητες εξελίξεις.

*Ενισχύουν το περιεχόμενο της Παν/κής εκπαίδευσης των Ψυχολόγων, με σκοπό:

-να συμβάλλουν στην ισορροπία της κατάρτισης, μεταξύ της ακαδημαϊκής και της επαγγελματικής εκπαίδευσης, ενισχύοντας τις κλινικές ασκήσεις κατά τη διάρκεια των σπουδών,

-να αναπτύξουν την κοινωνική και ψυχοκοινωνική διάσταση στην εκπαίδευση των κλινικών Ψυχολόγων (εξαιρετικά χρήσιμη γι' αυτούς που προσανατολίζονται να εργασθούν σε θεσμικό πλαίσιο). Επίσης, να ευαισθητοποιούν τους φοιτητές, από τον πρώτο κιόλας κύκλο σπουδών, στις πραγματικότητες των θεσμικών ιδρυμάτων, καθώς και στην αναγκαιότητα της διεπαγγελματικής συνεργασίας, για την παρακολούθηση των ασθενών στις Υπηρεσίες Υγείας ή τις Ιατροκοινωνικές δομές,

-να ενισχύσουν τις θεωρητικές και κλινικές γνώσεις κατά την πρακτική της ψυχοθεραπείας. Απαραίτητο είναι οι φοιτητές να έχουν δεχθεί τις πρώτες γνώσεις στην Ψυχοθεραπεία ήδη από τον δεύτερο κύκλο σπουδών, και ακολούθως να προσανατολίζονται προς μία εξειδικευμένη εκπαίδευση στην Ψυχοθεραπεία, η οποία να

συμπεριλαμβάνει επιπλέον κλινική άσκηση στην Ψυχοθεραπεία υπό εποπτεία.

*Αναπτύσσουν συνεργασίες με ελεύθερους επαγγελματίες: Γενικούς Γιατρούς, Ψυχιάτρους και Ψυχολόγους (χρειάζεται να προβλεφεί η πληρωμή των ελευθέρων επαγγελματιών, υπό συγκεκριμένες συνθήκες).

*Εγγράφονται στον εθνικό κατάλογο των ατόμων που έχουν το νόμιμο δικαίωμα να κάνουν χρήση του τίτλου του Ψυχολόγου (νόμος 2002-303, 4.3.2002), ο οποίος συνάδει με τα δικαιώματα των ασθενών, αλλά και με την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών από το Σύστημα Υγείας (άρθρο 57). Ο νόμος αυτός έχει ως σκοπό να πληροφορεί τους ασθενείς για τα διπλώματα και τα προσόντα των θεραπόντων.

*Ευαισθητοποιούν το κοινό για το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης και ικανοτήτων των Ψυχολόγων, καθώς και για τα πεδία εφαρμογής της επιστήμης τους.

*Διευκολύνουν την συντονισμένη εργασία και δημιουργούν δίκτυα μεταξύ των Ψυχολόγων διαφόρων κλάδων Υγείας, Ιατροκοινωνικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

*Διευκολύνουν και αναπτύσσουν την εμπλοκή των Ψυχολόγων σε προγράμματα έρευνας και αξιολόγησης στον χώρο της ψυχικής υγείας.

